

Franckesche Stiftungen zu Halle

Pavli Manvtii Commentariivs In M. Tvllii Ciceronis Epistolas Ad Diversos

Accedvnt Eivsdem Scholia Et Hieronymi Ragazonii In Easdem Ciceronis
Epistolas Commentariivs

Manuzio, Paolo

Lipsiae, A.C. MDCCLXXIX

VD18 90852230

Epistolae XIV.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:hbz:5:1-219543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:5:1-219543)

EPISTOLAE XIV.

A R G V M E N T V M.

Victo in Pharsalia Pompeio, Cicero, desperata reipublicae caussa, in Italiam reuertit; veniaque a Caesare impetrata, non illa quidem pristinam dignitatem ac libertatem loquendi recuperavit, sed humanissime tamen ac liberalissime cum ab ipso Caesare, tum vero ab eius maxime amicis ac familiaribus tractatus est. eo tempore, dimissa Terentia, Publilia virginem uxorem duxit. utrumque igitur binis litteris gratulatus erat Plancius, de dignitate recuperata, deque nouis nuptiis. iis litteris Cicero respondens, nullam sibi pristinae dignitatis relictam esse partem ostendit, eoque redactam esse rempublicam, ut vel seruitus impendeat, si Caesar in Africa Pompeianos vincat, vel caedes, si vincatur. De nuptiis autem, quod absente se rem domesticam Terentia male curasset, sibi a suis insidiae tenderentur, ideo se cogitasse ait, ut nouae necessitudinis fidelitatem quasi praesidium haberet contra veterum perfidiam. Tertio loco, ut exsulantem consoletur, nihil ei praeter communem fortunam timendum confirmat: se quidem opera, consilio, studio, eius rei, famae, saluti praesto futurum. Postulat in extremo, ut de suo statu suisque consiliis diligentissime significet. Moralisis epistola, scripta Caesare III. M. Lepido cons. cum in Africa bellum gereretur.

E X P L A N A T I O.

Obtinere] Cum in urbem post Pharsalicam pugnam reuertisset.

Euenire] De Publiliae matrimonio, quam sexagenarius virginem duxit, dimissa Terentia, quia rem domesticam, ipso absente, negligeret administrauerat; praeter alias causas, quae commemorantur a Plutarcho. Quintilianus lib. 6. c. 3. cum Cicero obiurgaretur, quod virginem iam senex duxisset, respondisse ait, *cras mulier erit*. Hoc et Q. Fufius Calenus ei, ut Dio lib. 46. narrat, in oratione sua obiecit. Sed et hanc, quia Tulliae morte lactari videretur, ab eo dimissam, iidem Plutarchus et Dio prodiderunt. Publiliae nomen fuisse, ex epistolis ad Attic. accepimus.

Regere] Ne tantis oppressi malis concidamus. apta translatio, ob ea quae sequuntur.

Adfunt] Quae nunc sustinemus.

Impendent] Quae vitari non videntur posse, sic ad Varronem lib. 9. epist. 1. *Et ea, quae premant, et ea, quae impendant.*

Bello] Africano: quod Scipio Pompeii focer, et M. Cato, freti Iuba regis auxiliis, renouauerant.

Caedem] Caedem a Pompeianis timet, a Caesare seruitutem. epist. 9. *An tu non videbas mecum simul, quam illa crudelis esset futura victoria?* lib. 8. epist. 17. *Quod si timor vestrae crudelitatis non esset, electi iam pridem hinc essemus.* lib. 9. epist. 6. *Si essent nostri positi, valde intemperantes fuissent.* Lib. 11.

Lib. II. ad Attic. epist. 6. et Caesar lib. I. de bell. ciu. c. 3.

Secundas etiam res nostras] Lib. 5. epist. 21. Est res iam in eum locum adducta, ut quamquam multum inter sit inter eorum causas, qui dimicant, tamen inter victorias non multum interfuturum putem. lib. 9. epist. 6. Extremum malorum omnium esse civilis belli victoriam: quam quidem ego etiam illorum timebam, ad quos veneramus.

De iure publico] Vter regnaret, Caesar an Pompeius.

Disceperetur armis] Sic locutus epist. 4.

Pacis spe] Ut agerem de reconciliatione Caesaris et Pompeii.

Cupidorum] Epist. I. Incideram in hominum pugnandi cupidorum insanias. lib. 9. epist. 6. Vidi nostros amicos cupere bellum. lib. 16. epist. II. Incidi in ipsam flammam civilis discordiae, vel potius belli: cui cum cuperem mederi, et, ut arbitror, possem; cupiditates certorum hominum impedimento mihi fuerunt omnino. et lib. 8. ad Attic. epist. II. ad Pompeium: Ego me in hac omni causa facile intelligeam pugnandi cupidis hominibus non satisfacere. Et in eadem in extremo: ego conditionibus, quod idem te intellexeram velle, illi armis disceptari maluerunt.

Insolentium] Notam insolentiae Pompeianis inurit et in orat. pro Marcello c. 6. Quoties, inquit, ego eum, et quanto cum dolore vidi, cum insolentiam certorum hominum, tum etiam ipsius victoriae ferocitatem extimescentem?

Crudelis] Dicitur est proxime de crudelitate Pompeianorum.

Amplissimorum] Hoc refertur ad honores et dignitatem: nam et consules, et consulares, et magistratus fere omnes Pompeii in castris fuere.

Malebant] Significat maxime L. Domitium, Scipionem, Metellum, L. Lentulum consulem, et alios pugnandi cupidos. lib. 9. epist. 6. Caesar lib. I. de bell. ciu. c. 4.

De eo, quod egerim] De Publi-
liae nuptiis.

Tam misero tempore] Cum, victis in Pharsalia Pompeii partibus, in urbem rediit.

Res domesticas] Dimissam ab eo Terentiam ait Plutarchus, quia rem familiarem, ipso absente, male tractasset, acrisque plurimum alieni contraxisset: quod ut dissolveret, virginem Publiam, admodum diuitem, in tutelam sibi traditam, suadentibus amicis, uxorem sibi duxit.

Mea salus et meae fortunae] In fortunis uxorem accusat; in salute Quintum fratrem, fratrisque filium: qui vehementer illum, post Pharsalicam pugnam, apud Caesarem oppugnarunt, cum se dicerent auctore Marco aduersus illum arma cepisse. lib. II. ad Attic. epist. 5. 8. 9. 10. 13. 14. 15. 16. 21.

Scelus] Et hoc in fratrem potius fratrisque filium, quam in uxorem, confertur. Scelus Quinti fratris nominat etiam lib. II. ad Attic. epist. 21.

Nouarum] Ob novas nuptias.

Veterum] Notat uxorem, fratrem, fratris filium.

Praecipue timendum] In epist. sequenti, ne quo periculo te proprio existimares esse.

Alteros]